

Anders Norrback r ym.

Kirjallinen kysymys kurjen suojametsästyksestä

Eduskunnan puhemiehelle

Kurjet (*Grus grus*) ovat viime vuosina aiheuttaneet merkittäviä vahinkoja peltokasveille tietyillä alueilla. Tällä on merkitystä satojen vaalimisen ja tuotantovarmuuden kannalta. Maanomistajat ja maanviljelijät ovat todenneet, että monissa tapauksissa pelottelutoimet eivät ole riittäneet estämään vahinkoja.

Ruotsissa suojametsästyksen harjoittamiseen on kaksi tapaa: lääninhallituksen antamat luvat sekä se, että maanomistajat voivat harjoittaa suojametsästystä omin päin tietyin ehdoin (metsästysasetuksen 26 §:n ja liitteen 4 mukaisesti), esimerkiksi jos kurjet ovat vähintään viiden yksilön laumassa, metsästys tapahtuu tietyinä aikana ja sato on vaarassa vahingoittua.

Suomessa sen sijaan sovelletaan tiukkaa poikkeuslupamallia, jossa lupa suojametsästykseen voidaan myöntää vain tapauskohtaisesti edellyttäen, että muut toimenpiteet ovat riittämättömiä ja että suojelun taso ei vaarannu. Tässä mallissa maanomistajat eivät voi itse vapaasti päättää suojametsästyksestä.

Käytännössä poikkeuslupan saa harvoin, käsittelyajat voivat olla pitkiä ja myöntämiskriteerit ovat tiukat. Kentältä on sitä paitsi tullut toistuvia viestejä siitä, että käytössä olevat pelottelutaktiikat, kuten äänikarkottimet, näköesteet tai ihmisten läsnäolon lisääminen, kadottavat tehonsa usein nopeasti, koska linnut tottuvat toimenpiteisiin.

Kokonaiskuva on se, että monien alueiden maataloustuottajat kokevat, että heillä ei ole tehokkaita työkaluja peltokasviensa suojelemiseen. Tilanne aiheuttaa turvattomuuden tunnetta ja vaarana on, että syntyy laajoja, taloudellisesti raskaita vahinkoja, joita on vaikea torjua, kun siihen ei ole tarjolla laillisia keinoja.

Maataloudelle koituvien taloudellisten ja käytännön vaikutusten lisäksi monet toimijat ovat tuoneet esiin myös sen, että muuttolintujen määrän lisääntyminen lisää bioturvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Suomen tuotantoeläinten bioturvallisuusmalli on maailman tiukimpia, mutta nykyisessä lainsäädännössä otetaan vain hyvin rajallisesti huomioon viljelysmailla oleviin isoihin luonnonvaraisten lintujen keskittymiin liittyvät bioturvallisuusnäkökulmat. Tämä lisää tarvetta tarkastella myös suojametsästyksen sääntelyä tartuntatautien ja riskienhallinnan kannalta.

Tässä yhteydessä on tärkeää selvittää, miten hallitus suhtautuu lajin säilyttämisen ja maatalouden etujen suojaamisen väliseen tasapainoon, ja mitkä muutokset voivat olla tarpeen lainsäädännössä

Kirjallinen kysymys KK 417/2025 vp

tai käytänteissä, jotta vahinkoa aiheuttavista kurjista johtuvat ongelmat voitaisiin ratkaista nykyistä tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Antavatko nykyiset säännökset ja poikkeuslupakäytännöt ministeriön mielestä maanviljelijöille riittävät ja käytännössä toimivat mahdollisuudet satojensa suojelemiseen kurkien aiheuttamilta vahingoilta ja bioturvallisuusriskeiltä, jotka johtuvat isojen muuttolintumäärien oleskelusta viljelysmailla,

aikooko ministeriö ryhtyä toimenpiteisiin poikkeuslupaprosessin yksinkertaistamiseksi tilanteissa, joissa vahinkoja syntyy toistuvasti, ja

onko ministeriössä harkittu sitä, että selvitetäisiin mahdollisuudet siirtyä entistä standardoidumpaan, Ruotsin mallia muistuttavaan suojametsästysmalliin, jossa maanomistajat voisivat tietyin ehdoin puuttua tilanteeseen nykyistä nopeammin ja ennakoitavammin?

Helsingissä 28.11.2025

Anders Norrback r
Mikko Ollikainen r
Christoffer Ingo r